

Stručná anotace projektu

Cesta domů je nezisková organizace, která se od roku 2001 zabývá komplexní pomocí umírajícím a jejich rodinám. Cílem organizace je zlepšit v České republice podmínky péče o umírající, jejichž poslední chvíle jsou často doprovázeny utrpením, osamělostí a ztrátou lidské důstojnosti. Cesta domů usiluje o dosažení tohoto cíle jak prostřednictvím poskytování přímé komplexní pomoci umírajícím, vážně nemocným a jejich rodinám, tak snahou o zlepšení postoje společnosti ve vztahu k umírajícím a k umírání jako takovému.

V oblasti přímé pomoci, která je předmětem realizace projektu, poskytujeme mimo jiné také **odlehčovací služby**. Prostřednictvím odlehčovacích služeb jsme lidem, kteří umírají nebo trpí nevléčitelnou nemocí v pokročilém stadiu, nápomocni v zachování přirozených vazeb a umožňujeme jim žít v prostředí, na které jsou zvyklí. Odlehčovací služby pomáhají nejen nemocnému člověku, ale i jeho pečující rodině. Využití terénních odlehčovacích služeb pečujícím umožňuje získat při péči o blízké v domácím prostředí pravidelný čas pro sebe, což je často nezbytnou podmínkou pro zvládnutí tak náročné práce jako péče o umírajícího a těžce nemocného blízkého člověka. Pobytové odlehčovací služby umožní pečujícím rodinám delší odpočinek nebo prostor na vyřešení vlastních zdravotních potíží (mnoho pečujících od našich klientů nevyužívá dobu pobytu svého blízkého pro rekreaci, ale na absolvování vlastních zdravotních zákroků nebo rehabilitační pobyty v lázních).

Hodnocení realizace projektu

Odlehčovací služby byly i v roce 2025 významnou součástí portfolia služeb Cesty domů. Hlavním cílem služby bylo poskytnout odbornou i lidskou pomoc umírajícím, těžce nemocným a jejich blízkým. Pomáhali jsme tak klientům při sebeobsluze (oblékání, stravě, hygieně apod.), v kontaktu s vnějším světem (doprovod k lékaři, procházky apod.) a

podporovali jsme je v aktivizačních činnostech (společná četba, zpěv, povídání apod.). Pečujícím pak byla nabídnuta možnost odpočinku či volného času – mohou se dospat, zařídit své věci, věnovat se svým zálibám apod.

V lednu 2020 zahájila Cesta domů poskytování odlehčovací služby také v pobytové formě. Ve svém sídle na adrese Heleny Kočvarové 1583/ 1, Praha 4 provozujeme pobytovou odlehčovací službu pro těžce nemocné a umírající klienty ve čtyřech jednolůžkových pokojích v nepřetržitém provozu. Pečující si tak mohou odpočinout delší čas v jednom kuse. Doba pobytu je od minimálně dvou nocí do maximálně několika týdnů v jednom kuse, během kalendářního roku však ne více než 90 dnů pro jednoho klienta. V případě umírajících klientů za nimi dochází zdravotníci mobilního hospice Cesta domů, aby zajistili potřebnou zdravotnickou péči.

Od února 2023 jsme rozšířili v registru sociálních služeb provoz terénní odlehčovací služby i na víkendy a dny státních svátků. V tyto dny jsme kapacitně schopni službu poskytovat pouze lidem v terminálním stadiu života nebo při výrazném zhoršení stavu, kdy si pečující neví s péčí rady a potřebují intenzivní pomoc a podporu.

Realizací projektu se podařilo naplnit následující cíle:

- Podpořit setrvání lidí v pokročilých a konečných stádiích nevléčitelné nemoci v domácím prostředí.
- Podpořit lidi v pokročilých a konečných stádiích nevléčitelné nemoci v péči o sebe.
- Podpořit zachování přirozených rodinných vazeb.
- Umožnit pečujícím členům rodiny odpočinek.

Kvantifikace výsledků projektu

V roce 2025 byly terénní odlehčovací služby poskytnuty celkem 242 klientům. Těm bylo v rámci 3 041 návštěv věnováno 5 530 hodin přímé péče. Z celkového počtu klientů terénních služeb bylo 8 klientů z MČ Praha 3, tj. 3 %. Průměrný věk klientů 77 let.

Pobytové odlehčovací služby byly poskytovány ve čtyřech jednolůžkových pokojích, obsazenost pokojů byla 1 147 lůžkodnů. Služba byla poskytnuta celkem 44 klientům, kteří realizovali 102 pobytů. Z celkového počtu klientů byl jeden klient z MČ Praha 3, který realizoval čtyři pobyty.

Způsob hodnocení projektu

- Základní hodnocení terénních odlehčovacích služeb provádí každý týden koordinátor terénních odlehčovacích služeb na schůzce asistentů a hodnocení pobytových odlehčovacích služeb obdobně na poradách dvakrát měsíčně. Vedoucí odlehčovacích služeb navštěvuje v pravidelném rytmu porady obou týmů, terénního i pobytového. Ředitel a vedoucí přímé péče dělají základní hodnocení poskytování služeb na týdenní poradě vedoucích služeb přímé péče.
- Další stupeň hodnocení probíhá jednou měsíčně na schůzi celého vedení Cesty domů, jednou za dva měsíce na schůzi správní rady.
- V roce 2025 proběhlo 10 týmových supervizí zaměstnanců terénních odlehčovacích služeb se supervizorem, 8 týmových supervizí zaměstnanců pobytových odlehčovacích služeb se supervizorem, 2 individuální supervize vedoucí odlehčovací služby, 4 supervize individuální supervize koordinátorky pobytové odlehčovací služby a 5 individuálních supervizí koordinátorky terénní odlehčovací služby. Cílem supervizí je vedle řešení otázek týkajících se týmové práce a těžkostí souvisejících s péčí o klienty i poskytnutí bezpečného prostoru pro reflexi a hledání vhodných řešení v náročných situacích našich klientů. Vedoucí a

koordinátorky se ve své supervizi zaměřují na řízení týmu a vedení a koordinaci lidí i klientských rodin. Každý asistent může v případě potřeby využít 2x za rok také individuální supervizi. Vzhledem k pravidelným a častým týmovým supervizím ale tuto možnost asistenti využívají jen ve výjimečných případech.

- Zpětnou vazbu u terénních odlehčovacích služeb získáváme přímo od klientů strukturovanými rozhovory, vedenými vedoucím nebo koordinátorem služby v pravidelných intervalech (po prvních 3 měsících, pak po půl roce, u dlouhodobé péče 1x za rok), a dále z dotazníků vyplněných rodinami a klienty. U pobytové služby mohou po jejím ukončení klienti spolu se svými rodinami také vyplnit zpětnovazebný dotazník. Vyplňování dotazníků je dobrovolné a např. u klientů s omezenou krátkodobou pamětí je vyplnění zpětnovazebného dotazníku mimo jejich možnosti. Proto vedoucí a koordinátorka pobytové služby průběžně monitorují spokojenost klientů formou neformálních rozhovorů.

Pokračování a udržitelnost projektu

Službu poskytujeme nepřetržitě od roku 2003 a plánujeme ji realizovat i v příštích letech, neboť je klíčovou součástí celkové péče o umírající, těžce nemocné a jejich blízké. Budeme se i nadále snažit o kvalitativní a odborný rozvoj týmu, který odlehčovací služby poskytuje a nadále poskytovat odlehčovací služby v terénní formě. Pobytová odlehčovací služba se v průběhu podzimu 2025 transformovala na lůžkový hospic. S ohledem na celkové zaměření naší organizace se vedení rozhodlo umírajícím a jejich rodinám nabídnout podporu i formou lůžkového hospice.